

Dwars door de duinen

Nieuwtjes en weetjes over planten, dieren en duinen

De fijngevlekte eikensteltnot leeft in duineikenbossen. De rupsen leven in gangetjes waar ze zich doorheen vreten in de bladeren van eiken.

Foto: Luc Knijnsberg

Uitgestorven eikensteltnot ontdekt

Steltnotten zijn merkwaardig uitziende insecten. Het zijn kleine nachtvlinders - zogenaamde 'micro's' - die schuin omhoog gericht op hun lange voorpoten staan. Je herkent ze nauwelijks als (nacht)vlinder. De meeste soorten vliegen in de zomer, maar boswachter Luc Knijnsberg van PWN vond er in het Noord-Hollandse Duinreservaat bij Bergen eentje in februari. Het bleek een fijngevlekte eikensteltnot, een soort die in Nederland als uitgestorven te boek stond. De laatste waarneming was in 1959 bij Oostvoorne. Wie meer wil weten over deze soortgroep moet eens kijken op microvlinders.nl

Sint-jacobsvlinder. Foto: André den Ouden - Vlinderstichting
Zebrarups. Foto: Saxifraga - Jan Nijendijk

Zomer in het duin: sint-jacobsvlinder en zebrarups

De sint-jacobsvlinder is een opvallend zwart en rood vlindertje. Het is een nachtvlinder, maar hij vliegt overdag: een zogenaamde 'dagactieve nachtvlinder'. Hij lijkt op de sint-jansvlinder, die ook zwart met rood en dagactief is. De sint-jacobsvlinder heeft lange rode strepen langs de randen van zijn vleugel met twee rode vlekken bij de achterrand. De sint-jansvlinder alleen grote rode vlekken. De sint-jacobsvlinder vliegt in mei en juni, de rupsen zie je vooral in juni en juli. Die rupsen heten zebrarupsen en zijn onmiskenbaar: zwart en oranje gebandeerd, als een miniatuurgifslang. Zebrarupsen eten alleen jacobskruiskruid. Ze slaan toxische stoffen uit deze plant op en zijn daardoor zelf ook giftig. De oranje-zwarte tekening is een signaal: niet opeten, wij zijn erg giftig!

Bijzondere aardtongen op Vlieland

Voor wie in het najaar goed zoekt in duingraslandjes opent zich een fascinerende wereld, met koraalzwammen, wasplaten, zandtulpjes, rupsendoders, aardsterren en aardtongen. Aardtongen zijn donkergekleurde, tongvormige zwammen, meestal maar een paar centimeter groot. Ze zijn niet algemeen en het is niet gemakkelijk om de verschillende soorten van elkaar te onderscheiden. Er zijn ongeveer vijftien soorten, waarvan de meeste vooral in de duinen groeien. Tijdens een bezoek aan de duinen van Vlieland vonden leden van de Nederlandse Mycologische Vereniging afgelopen november maar liefst drie van de zeldzaamste soorten: olijfgroene aardtong, purperbruine aardtong en Microglossum rufescens. Die laatste is zo zeldzaam dat hij zelfs nog geen Nederlandse naam heeft.

Purperbruine aardtong in een duinvalleitje op Vlieland.

Foto: Atte van den Berg

Dwergbloem is een van de kleinste plantjes van vochtige duinvalleien. Hopelijk verspreidt hij zich vanuit Meijndel ook naar andere valleien in de Hollandse duinen. Foto: Ab van der Linden / bron: kandelaartje.wordpress.com

Dwergbloem in Meijndel

Op 25 augustus 2015 werd in de Kikkervalleien in Meijndel één exemplaar van dwergbloem gevonden. Best knap, want het is een minuscule plantje, met nog kleinere bloemen. Dwergbloem is een soort van de Rode Lijst. Hij was in de negentiende eeuw voor het laatst in Meijndel gevonden en daarna verdwenen door verdroging. Het is een van de vele bijzondere planten die dankzij het herstel van vochtige duinvalleien na meer dan een eeuw zijn teruggekeerd. Dat ene plantje was maar een bescheiden begin. In de zomer van 2016 zijn meer nieuwe groeiplaatsen ontdekt. Op sommige plekken staan nu honderdduizenden dwergbloemplantjes.

Noordse woelmuis in de AWD

Nederlandse noordse woelmuizen zijn behoorlijk bijzonder. Ze horen tot een ondersoort die alleen in ons land voorkomt. Het is een geïsoleerde populatie die hier na de laatste ijstijd achterbleef en zich tot een aparte ondersoort ontwikkelde. De noordse woelmuis is vooral een moerassoort, maar komt op eilanden ook in andere biotopen voor. Een echte duinsoort is het niet. Van oudsher is hij alleen bekend van de duinen op Texel en op de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden. Erg verrassend dus dat onderzoekers van bureau Van der Goes en Groot afgelopen najaar drie exemplaren aantreffen in de Amsterdamse Waterleidingduinen, midden in de Hollandse vastelandsduinen. Hoe ze daar gekomen zijn? De onderzoekers weten het niet. Maar bijzonder is het wel.

Noordse woelmuis. Foto: Jelger Herder

Nieuw bestuur Duinbehoud!

Duinbehoud heeft sinds eind vorig jaar een nieuw bestuur, een heel nieuw team van zeven man/vrouw. De nieuwe voorzitter is Piet Jonker, tot voor kort directeur van drinkwaterbedrijf en duinbeheerder Dunea. Het bestuur werkt aan een nieuwe visie op de duinen met een agenda van hoofdpunten voor de komende jaren. Duinbehoud zal zich daarbij meer gaan richten op de belangen van de vele miljoenen bezoekers van de duinen. We bedanken hier ook het vorige bestuur onder voorzitterschap van Ben ter Haar. Dit bestuur bestond vooral uit duinconsulenten die zich al heel lang voor Duinbehoud hebben ingezet en dat in de meeste gevallen ook zullen blijven doen. Samen hebben ze Duinbehoud door een lastige periode geleid. In de komende nummers van DUIN meer over het nieuwe bestuur en over de nieuwe visie.

DUINBEHOUD